

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ІМЕНІ П. Л. ШУПИКА**

ЗАТВЕРДЖЕНО

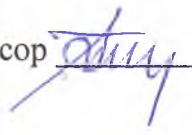
Рішення вченої ради

13 листопада 2024 протокол № 9

Голова вченої ради

чл.-кор. НАМНУ України

професор Олександр ТОЛСТАНОВ

**РОБОЧА ПРОГРАМА
ВИБІРКОВОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ПСИХІАТРІЯ: СУЧАСНІ НАУКОВІ ПАРАДИГМИ, ДІАГНОСТИКА ТА ПСИХІЧНЕ
ЗДОРОВ'Я СУСПІЛЬСТВА»
освітньо-наукових програм підготовки докторів філософії**

галузі знань	22 Охорона здоров'я
	(код та назва галузі знань)
спеціальності	222 Медицина, 228 Педіатрія
	(код та назва спеціальності)
рівень вищої освіти	Третій (освітньо-науковий)
	(вказати рівень вищої освіти)
форма навчання	Очна (денна, вечірня), заочна
	(зазначити форму навчання)
тривалість навчання	3 кредити, 90 годин
мова навчання	українська

1. Опис навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Психіатрія: сучасні наукові парадигми, діагностика та психічне здоров'я суспільства» є вибірковою компонентою освітньо-наукових програм підготовки докторів філософії.

Загальний опис навчальної дисципліни подано у таблиці 1.

Таблиця 1

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни за формами навчання		
		очна денна	очна вечірня	заочна
Кількість кредитів - 3 Статус дисципліни <u>вибіркова компонента освітньо-наукової програми</u> Загальна кількість годин - 90 год. Розподіл годин для: (вказати години) - денної форми навчання: аудиторних – 68 самостійної роботи – 22 - вечірньої форми навчання: аудиторних – 44 самостійної роботи – 56 заочної форми навчання: аудиторних – 22 самостійної роботи – 68	Галузь знань	Нормативна		
		Рік підготовки		
		2	2	2
	Спеціальність <i>Для всіх спеціальностей</i>	Семестр		
		4	4	4
		Лекції		
		40	24	14
		Практичні		
	Освітній ступінь <i>доктор філософії</i>	28	20	8
		Семінарські		
		Самостійна робота		
		22	56	68
		Контрольна робота		
		Вид контролю: залік		

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета дисципліни: поглиблення теоретичних знань та удосконалення практичних навиків з психіатрії в структурі освітньо-наукової програми підвищення кваліфікації здобувача вищої освіти ступеня доктора філософії на третьому освітньо-науковому рівні.

Завданнями вивчення дисципліни є: удосконалення загальнопрофесійних, спеціалізовано-професійних, дослідницьких, аналітичних компетенцій з психіатрії задля досягнення рівня знань і вмінь відповідно до кваліфікаційних вимог для отримання ступеня доктора філософії (PhD) за спеціальністю Медицина.

Місце навчальної дисципліни в освітній програмі:

Навчальна дисципліна є вибірковою дисципліною підготовки докторів філософії у галузі охорони здоров'я. Вивчення дисципліни «Психіатрія: сучасні наукові парадигми, діагностика та психічне здоров'я суспільства» безпосередньо спирається

на знання отримані під час вивчення дисциплін: «Етика, біоетика та академічна доброчесність», «Інноваційні наукові проекти та їх впровадження в охороні здоров'я: курс професійної та практичної підготовки», «Інноваційні наукові проекти та їх впровадження в охороні здоров'я: курс наукової підготовки».

Робочу програму навчальної дисципліни розроблено відповідно до вимог галузевого стандарту вищої освіти на базі освітньо-наукової програми підготовки докторів філософії.

3. Програма та тематичний план навчальної дисципліни

Код розділу	Назва розділу	Перелік загальних та фахових компетенцій
1	2	3
01.	Основи соціальної гігієни та організації психіатричної допомоги	Епідеміологія психічних розладів та організація психіатричної допомоги. Позалікарняна психіатрична допомога. Проміжні форми психіатричної допомоги. Стаціонарна психічна допомога. Організація психіатричної допомоги дітям. Санітарна статистика, економіка та управління установами психіатричної допомоги. Основні поняття МКХ-10 та її застосування. Лікарсько-трудова експертиза психічно хворих. Військова експертиза психічно хворих. Судово-психіатрична експертиза психічно хворих. Надання психіатричної допомоги в примусовому порядку. Реабілітація психічно хворих. Законодавство в психіатрії. Закон "Про психіатричну допомогу". Етика і деонтології в психіатрії.
02.	Загальна психопатологія	Сучасний стан проблеми та класифікація психопатологічних синдромів. Астенічний синдром. Афективні синдроми. Неврозоподібні синдроми. Маячні та галюцинаторні синдроми. Кататонічний синдром. Синдроми затьмарення свідомості. Судорожний синдром. Амнестичні синдроми. Синдроми недоумства.
03	Методи дослідження психічно хворих	Клініко-психологічне дослідження. Основні методи експериментальнопсихологічного дослідження психічно хворих. Лабораторні, генетичні і морфологічні методи дослідження. Рентгенологічні методи обстеження: краніографія, пневмоenceфалографія, ангіографія. Оформлення здобутих даних в клінічній історії хвороби (анамнез).
04	Шизофренія: класифікація, діагностика, лікування. Шизоафективний, шизотиповий та інші маячні розлади. Афективні розлади. Органічні психічні розлади	Сучасний стан проблеми, вчення про шизофренію. Клінічні прояви шизофренії. Форми перебігу шизофренії та її вікові особливості у дітей та підлітків. Терапія шизофренії. Шизоафективний розлад. Шизотиповий та інші маячні розлади Експертиза хворих на шизофренію: трудова, військова, судово-психіатрична. Сучасний стан вчення про афективні психози. Клінічна картина афективних розладів. Варіанти протікання афективних розладів, поняття про епізод, циркулярність, моно-та біполярність. Терапія афективних психозів. Симптоматичні психози. Психічні розлади при ендокринних захворюваннях. Психічні розлади при черепно-мозкових травмах. Психічні порушення при сифілітичних ураженнях головного мозку. Психічні розлади при пухлинах головного мозку. Принципи діагностики, лікування й експертизи психічних розладів при енцефалітах. Психози та деменції пресенільного періоду. Психічні розлади при судинних захворюваннях головного мозку. Психічні розлади при атрофічних захворюваннях головного мозку. Епілепсія.

05	Психічні розлади дитячого та підліткового віку, порушення психологічного розвитку	Поведінкові та емоційні розлади, що зазвичай розпочинаються у дитячому та підлітковому віці. Розлади соціального функціонування та інші поведінкові та емоційні розлади дитячого і підліткового віку. Ранній дитячий аутизм та синдроми РДА. Специфічні розлади мови, шкільних навичок. Гіперкінетичні та поведінкові розлади. Тикозні розлади (синдром де ля Туретта).
06	Невротичні, соматоформні і пов'язані зі стресом та фізіологічними порушеннями розлади	Психогенії, психогенні реакції і психози. Класифікація, клінічні проявлення. Діагностика, лікування. Невротичні, пов'язані зі стресом та соматоформні розлади. Епідеміологія, етіологія, патогенез. Класифікація. Клінічні прояви та перебіг. Лікування та експертиза при невротичних, пов'язаних зі стресом та соматоформних розладах.
07	Розлади особистості та поведінки у дорослих осіб	Розлади особистості. Етіологія, патогенез. Класифікація. Клінічні варіанти. Закономірності перебігу. Діагностика. Диференційна діагностика. Патологічний розвиток особистості. Основні питання профілактики, лікування та експертизи розладів особистості і патологічного розвитку особистості.
08	Психічні та поведінкові розлади внаслідок вживання психоактивних речовин. Алкогольна залежність. Наркоманії та токсикоманії	Принципи діагностики та лікування психічних і поведінкових розладів при алкогольній залежності. Діагностика та лікування психічних і поведінкових розладів при різних типах наркоманій та токсикоманій.
09	Основи клінічної психофармакології	Сучасні методи лікування психічних захворювань і принципи класифікації різних видів терапії. Клінічна психофармакологія. Класифікація психофармакологічних засобів. Механізм дії і фармакокінетика психотропних засобів. Антипсихотики. Характеристика основної дії. Побічна дія антипсихотиків. Особливості застосування у дітей та підлітків. Основні дані про зареєстровані в Україні антипсихотичні засоби. Антипаркінсонічні засоби. Особливості терапії паркінсонізму. Побічні ефекти терапії антипаркінсонічними засобами. Основні дані про зареєстровані в Україні антипаркінсонічні засоби. Антидепресанти. Класифікація. Загальна характеристика психотропної дії. Клінічні покази. Застосування антидепресантів нового покоління. Транквілізатори. Класифікація. Характеристика психотропної дії. Клінічні покази для застосування. Психостимулятори. Особливості психотропної дії. Методика лікування психостимуляторами. Ноотропні засоби. Визначення і загальні особливості. Механізми психотропної дії. Клінічне застосування. Нормотиміки. Лікувальна і профілактична дія солей літія. Покази та методика проведення терапії і профілактики солями літія. Електроконвульсивна терапія. Сучасне уявлення про механізм дії ЕКТ. Показання для ЕКТ і методика проведення ЕКТ. Інші види біологічної терапії психічних захворювань. Невідкладна терапія психічних захворювань. Інтенсивна терапія. Психотерапія. Патофізіологічний механізм дії. Класифікація психотерапевтичних методів. Покази для застосування в психіатрії.

4. Структура навчальної дисципліни

Очна денна форма навчання

Код розділу	Назва розділу	Кількість кредитів	Загальний обсяг	Кількість годин				
				аудиторних				Самостійна робота
				Всього	Лекцій	Семінари	Практичні	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	Основи соціальної гігієни та організації психіатричної допомоги	3	90	6	4		2	2
2	Загальна психопатологія			8	6		2	2
3	Методи дослідження психічно хворих			10	8		4	4
4	Шизофренія: класифікація, діагностика, лікування. Шизоафективний, шизотиповий та інші маячні розлади. Афективні розлади. Органічні психічні розлади			10	8		2	2
5	Психічні розлади дитячого та підліткового віку, порушення психологічного розвитку			6	4		2	2
6	Невротичні, соматоформні і пов'язані зі стресом та фізіологічними порушеннями розлади			10	8		4	4
7	Розлади особистості та поведінки у дорослих осіб			6	4		2	2
8	Психічні та поведінкові розлади внаслідок вживання психоактивних речовин. Алкогольна залежність. Наркоманії та токсикоманії			6	4		2	2
9	Основи клінічної психофармакології			6	4		2	2
РАЗОМ:		3	90	68	44		22	22

Очна вечірня форма навчання

Код розділу	Назва розділу	Кількість кредитів	Загальний обсяг	Кількість годин				
				аудиторних				Самостійна робота
				Всього	Лекції	Семінари	Практичні	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	Основи соціальної гігієни та організації психіатричної допомоги	3	90	4	2		2	4
2	Загальна психопатологія			4	2		2	4
3	Методи дослідження психічно хворих			6	4		2	6
4	Шизофренія: класифікація, діагностика, лікування. Шизоафективний, шизотиповий та інші маячні розлади. Афективні розлади. Органічні психічні розлади			6	4		2	6
5	Психічні розлади дитячого та підліткового віку, порушення психологічного розвитку			6	4		2	6
6	Невротичні, соматоформні і пов'язані зі стресом та фізіологічними порушеннями розлади			6	4		2	6
7	Розлади особистості та поведінки у дорослих осіб			4	2		2	6
8	Психічні та поведінкові розлади внаслідок вживання психоактивних речовин. Алкогольна залежність. Наркоманії та токсикоманії			4	2		2	4
9	Основи клінічної психофармакології			4	2		2	4
РАЗОМ:		3	90	44	26		18	46

Заочна форма навчання

Код розділу	Назва розділу	Кількість кредитів	Загальний обсяг	Кількість годин				
				аудиторних				Самостійна робота
				Всього	Лекції	Семінари	Практичні	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	Основи соціальної гігієни та організації психіатричної допомоги	3	90	2	1			8
2	Загальна психопатологія			2	1			8
3	Методи дослідження психічно хворих			4	2		2	8
4	Шизофренія: класифікація, діагностика, лікування. Шизоафективний, шизотиповий та інші маячні розлади. Афективні розлади. Органічні психічні розлади			2	2		2	8
5	Психічні розлади дитячого та підліткового віку, порушення психологічного розвитку			2	2			8
6	Невротичні, соматоформні і пов'язані зі стресом та фізіологічними порушеннями розлади			4	2		2	8
7	Розлади особистості та поведінки у дорослих осіб			2	2			8
8	Психічні та поведінкові розлади внаслідок вживання психоактивних речовин. Алкогольна залежність. Наркоманії та токсикоманії			2	2			6
9	Основи клінічної психофармакології			2	2			6
РАЗОМ:		3	90	22	16		6	68

5. Кваліфікаційна характеристика здобувача вищої освіти

Відповідно до вимог освітньо-наукової програми очікується, що в результаті успішного навчання за програмою, поряд із іншими професійними навиками, здобувач ступеня доктора філософії повинен володіти наступними компетентностями:

№	Назва	Знання	Уміння
1.	Мати концептуальні та методологічні знання зі медицини та на межі предметних областей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень на рівні останніх світових досягнень з відповідного напрямку, отримання нових знань та/або здійснення інновацій	+	+
2.	Глибоко розуміти загальні принципи та методи наук про здоров'я людини, основні тенденції їх розвитку, а також методологію наукових досліджень, застосувати їх у власних наукових розвідках у сфері медицини та у викладацькій практиці	+	+
3.	Формулювати і перевіряти гіпотези; використовувати для обґрунтування висновків належні докази, зокрема, результати теоретичного аналізу, експериментальних досліджень, статистичного аналізу даних, наявні літературні дані	+	+

4.	Застосовувати сучасні інструменти і технології пошуку, оброблення та аналізу медико-біологічної інформації, зокрема, статистичні методи аналізу даних великого обсягу та/або складної структури, спеціалізовані бази даних та інформаційні системи	+	+
5.	Розробляти та реалізовувати наукові та/або інноваційні проекти медичної направленості, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику і розв'язувати значущі проблеми у сфері медицини	+	+
6.	Організовувати і здійснювати освітній процес у сфері медицини, його наукове, навчально-методичне та нормативне забезпечення, розробляти і застосовувати інноваційні технології навчання, розробляти і викладати спеціальні навчальні дисципліни у закладах вищої освіти	+	+
7.	Розробляти та досліджувати моделі процесів і систем, ефективно використовувати їх для отримання нових знань та/або створення інноваційних продуктів у сфері медицини та у дотичних міждисциплінарних напрямках	+	+

6. Самостійна робота

Навчально-методичні матеріали самостійної роботи аспірантів враховують специфіку навчальної дисципліни «Психіатрія: сучасні наукові парадигми, діагностика та психічне здоров'я суспільства».

Рекомендації до самостійного вивчення навчального матеріалу включають вказівки щодо терміну та обсягу засвоєння матеріалу із зазначенням навчальних і наукових видань, що використовуються з цією метою, а також питання для самоконтролю, тести, контрольні завдання, вимоги і приклади оформлення самостійної письмової (дисертаційної) роботи, критерії оцінювання.

Завдання для самостійної роботи

Код розділу	Назва розділу	Кількість годин		
		денна	вечірня	заочна
1	2	2	4	5
1	Основи соціальної гігієни та організації психіатричної допомоги <i>Завдання:</i> Проаналізувати сучасні моделі організації психіатричної допомоги (стаціонарна, амбулаторна, спільнотна). Порівняти їх переваги та обмеження. Скласти аналітичну таблицю нормативно-правових актів України, що регулюють психіатричну допомогу. Розробити пропозиції щодо оптимізації психіатричної служби в умовах воєнного стану та післявоєнного відновлення	2	4	8
2	Загальна психопатологія <i>Завдання:</i> Сформулювати порівняльну характеристику основних психопатологічних синдромів. Проаналізувати клінічний випадок (вигаданий або з літератури) та визначити провідний синдром. Підготувати структуровану схему диференційної діагностики між галюцинаціями, ілюзіями та псевдогалюцинаціями	4	4	8

3	Методи дослідження психічно хворих <i>Завдання:</i> Порівняти клініко-психопатологічний, експериментально-психологічний та інструментальні методи дослідження. Розробити алгоритм проведення психіатричного інтерв'ю. Проаналізувати етичні аспекти роботи з пацієнтами з тяжкими психічними розладами	2	6	8
4	Шизофренія: класифікація, діагностика, лікування. Шизоафективний, шизотиповий та інші маячні розлади. Афективні розлади. Органічні психічні розлади <i>Завдання:</i> Побудувати таблицю порівняння критеріїв шизофренії за МКХ-10 та МКХ-11. Проаналізувати клінічний випадок маячного розладу з точки зору етіології та прогнозу. Розробити схему диференційної діагностики між БАР-I та БАР-II. Проаналізувати клінічний випадок деменції: визначити тип, стадію, можливі підходи до менеджменту. Порівняти когнітивні порушення при деменції та депресії.	2	6	10
5	Психічні розлади дитячого та підліткового віку, порушення психологічного розвитку <i>Завдання:</i> Підготувати характеристику основних груп розладів психологічного розвитку. Розробити алгоритм діагностики РАС (розладів аутистичного спектра). Проаналізувати фактори ризику психічних розладів у підлітків у воєнний час	4	6	
6	Невротичні, соматоформні і пов'язані зі стресом та фізіологічними порушеннями розлади <i>Завдання:</i> Порівняти ПТСР, гострий стресовий розлад та адаптаційні розлади. Скласти схему диференційної діагностики панічного розладу та соматоформної дисфункції. Підготувати огляд доказових методів психотерапії при тривожних розладах	2	6	10
7	Розлади особистості та поведінки у дорослих осіб <i>Завдання:</i> Скласти таблицю класифікації розладів особистості за МКХ-11. Проаналізувати клінічний випадок: визначити тип розладу особистості та можливі підходи до корекції. Порівняти емоційно нестабільний та дисоціальний розлади особистості	2	6	8
8	Психічні та поведінкові розлади внаслідок вживання психоактивних речовин. Алкогольна залежність. Наркоманії та токсикоманії <i>Завдання:</i> Скласти матрицю видів залежностей (алкоголь, опіоїди, стимулятори, канабіноїди тощо) з характеристикою клініки та ускладнень. Розробити алгоритм діагностики алкогольної залежності. Підготувати огляд сучасних підходів до лікування залежностей (фармакологічних і психотерапевтичних)	2	4	8
9	Основи клінічної психофармакології <i>Завдання:</i> Скласти таблицю основних груп психотропних препаратів (антипсихотики, антидепресанти, нормотиміки, анксиолітики). Порівняти механізми дії та побічні ефекти типових і атипичних антипсихотиків. Підготувати аналітичний огляд принципів раціональної фармакотерапії в психіатрії	2	4	8
РАЗОМ:		22	46	68

7. Перелік тем рефератів

1. Еволюція моделей психіатричної допомоги: від інституційної до спільнотної.
2. Нормативно-правове забезпечення психіатричної допомоги в Україні та ЄС: порівняльний аналіз.
3. Організація психіатричної допомоги в умовах війни: виклики та інноваційні рішення.
4. Психопатологічні синдроми: сучасні підходи до класифікації та діагностики.
5. Порушення сприйняття: галюцинації, ілюзії, псевдогалюцинації.
6. Порушення мислення: різновиди, клінічне значення, диференційна діагностика.
7. Клініко-психопатологічний метод: можливості та обмеження.
8. Експериментально-психологічні методи в психіатрії: сучасні інструменти.
9. Етичні аспекти дослідження пацієнтів із тяжкими психічними розладами.
10. Шизофренія в МКХ-10 та МКХ-11: зміни критеріїв та їх клінічне значення.
11. Сучасні підходи до лікування шизофренії: фармакологічні та психосоціальні стратегії.
12. Шизоафективний розлад: діагностичні критерії та клінічні особливості.
13. Шизотиповий розлад: клінічна характеристика та диференційна діагностика.
14. Маячні розлади: етіологія, типологія, прогноз.
15. Депресивні розлади: сучасні концепції етіології та патогенезу.
16. Біполярний афективний розлад: клінічні варіанти та діагностичні підходи.
17. Сучасні методи лікування депресії: доказова база та клінічні рекомендації.
18. Органічні психічні розлади: класифікація, етіологія, клінічні прояви.
19. Деменції: сучасні підходи до діагностики та менеджменту.
20. Когнітивні порушення при органічних розладах: диференційна діагностика.
21. Розлади аутистичного спектра: сучасні підходи до діагностики та корекції.
22. Гіперактивний розлад з дефіцитом уваги: клініка, діагностика, лікування.
23. Психічні розлади у дітей у контексті воєнних подій: фактори ризику та профілактика.
24. Посттравматичний стресовий розлад: клініка, діагностика, терапевтичні підходи.
25. Панічний розлад: сучасні концепції та методи лікування.
26. Соматоформні розлади: клінічні особливості та диференційна діагностика.
27. Розлади особистості в МКХ-11: нова структура та її практичне значення.
28. Емоційно нестабільний розлад особистості: клініка та терапевтичні стратегії.
29. Алкогольна залежність: сучасні підходи до діагностики та лікування.
30. Залежність від психоактивних речовин: нейробіологічні механізми та клінічні аспекти.

8. Перелік питань для підсумкового контролю

1. Поняття соціальної гігієни та її значення для психіатрії.
2. Основні моделі організації психіатричної допомоги.
3. Принципи спільнотної (community-based) психіатрії.
4. Нормативно-правові акти України, що регулюють психіатричну допомогу.
5. Права пацієнтів із психічними розладами.
6. Примусова госпіталізація: підстави та порядок.
7. Роль первинної ланки у виявленні психічних розладів.
8. Організація психіатричної допомоги в умовах війни.

9. Психіатрична реабілітація: основні принципи.
10. Профілактика психічних розладів на рівні громади.
11. Поняття психопатологічного симптому та синдрому.
12. Порушення свідомості: види та клінічні прояви.
13. Порушення сприйняття: галюцинації, ілюзії, псевдогалюцинації.
14. Порушення мислення: класифікація та клінічні приклади.
15. Порушення емоційної сфери.
16. Порушення пам'яті: види амнезій.
17. Порушення інтелекту та когнітивних функцій.
18. Порушення волі та потягів.
19. Психомоторні порушення: ступор, збудження.
20. Основні психопатологічні синдроми.
21. Клініко-психопатологічний метод: структура та етапи.
22. Психіатричне інтерв'ю: принципи та техніка.
23. Експериментально-психологічні методи.
24. Психометричні шкали в психіатрії.
25. Інструментальні методи (КТ, МРТ, ЕЕГ) у психіатрії.
26. Етичні принципи дослідження пацієнтів із психічними розладами.
27. Особливості збору анамнезу у психіатрії.
28. Спостереження як метод дослідження.
29. Диференційно-діагностичний підхід у психіатрії.
30. Роль мультидисциплінарної команди.
31. Визначення шизофренії за МКХ-10 та МКХ-11.
32. Позитивні та негативні симптоми шизофренії.
33. Основні клінічні форми шизофренії.
34. Патогенез шизофренії: сучасні концепції.
35. Диференційна діагностика шизофренії.
36. Принципи лікування шизофренії.
37. Роль психосоціальної терапії при шизофренії.
38. Шизоафективний розлад: критерії та клініка.
39. Шизотиповий розлад: особливості.
40. Маячні розлади: класифікація та діагностика.
41. Класифікація афективних розладів.
42. Депресивний епізод: основні симптоми.
43. Рекурентний депресивний розлад.
44. Біполярний афективний розлад: типи та особливості.
45. Диференційна діагностика депресії та дистимії.
46. Суїцидальний ризик при афективних розладах.
47. Сучасні методи лікування депресії.
48. Лікування маніакальних епізодів.
49. Психотерапія при афективних розладах.
50. Біологічні маркери афективних розладів.
51. Органічні психічні розлади: визначення та класифікація.
52. Основні причини органічних психічних розладів.
53. Деменції: види та клінічні прояви.
54. Хвороба Альцгеймера: діагностика та лікування.
55. Судинні деменції: особливості.
56. Делірій: клініка та диференційна діагностика.

57. Органічні розлади особистості.
58. Когнітивні порушення при органічних розладах.
59. Інструментальна діагностика органічних розладів.
60. Реабілітація пацієнтів із органічними психічними розладами.
61. Класифікація дитячих психічних розладів.
62. Розлади психологічного розвитку.
63. Розлади аутистичного спектра: діагностика.
64. Гіперактивний розлад з дефіцитом уваги.
65. Тривожні розлади у дітей.
66. Депресивні розлади у підлітків.
67. Розлади поведінки у дітей.
68. Психічні наслідки війни у дітей.
69. Особливості психіатричного інтерв'ю з дитиною.
70. Психотерапевтичні підходи в дитячій психіатрії.
71. Класифікація невротичних розладів.
72. Генералізований тривожний розлад.
73. Панічний розлад: діагностика.
74. Фобічні розлади.
75. Посттравматичний стресовий розлад.
76. Гострий стресовий розлад.
77. Адаптаційні розлади.
78. Соматоформні розлади: види.
79. Психосоматичні розлади: сучасні концепції.
80. Психотерапія при невротичних розладах.
81. Класифікація розладів особистості за МКХ-11.
82. Емоційно нестабільний розлад особистості.
83. Дисоціальний розлад особистості.
84. Ананкастний розлад особистості.
85. Унікальний розлад особистості.
86. Розлади поведінки у дорослих.
87. Диференційна діагностика розладів особистості.
88. Психотерапія при розладах особистості.
89. Біопсихосоціальна модель формування особистісних розладів.
90. Прогноз та реабілітація при розладах особистості.

9. Критерії та порядок оцінювання результатів навчання

Оцінювання результатів навчання здобувачів в НУОЗ України імені П. Л. Шупика проводиться з використанням рейтингової системи (далі - ЄКТС), в основу якої покладено поопераційний контроль і накопичення рейтингових балів за різнобічну навчально-пізнавальну діяльність здобувачів у процесі навчання.

Максимальна кількість балів, яку здобувач вищої освіти може набрати під час вивчення кожного модуля для галузі знань 22 Охорона здоров'я, становить 200 балів, у тому числі за поточну навчальну діяльність 120 балів, за результатами підсумкового контролю 80 балів (на підставі листа МОЗ № 0804-47/10395 від 15.04.2014).

Для занесення балів оцінювання результатів підсумкового контролю навчання здобувача вищої освіти (залік) у відомість обліку успішності (колонка 5) та індивідуальний план здобувача вищої освіти використовується таблиця співвідношення між здобутими результатами успішності здобувача та ECTS оцінками

ВСЬОГО ОЦІНОК	СУМА БАЛІВ		ОЦІНКА ECTS	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ	
	100 балів	200 балів		екзамен	залік
	90 - 100	170 - 200	A	відмінно	зараховано
	82 - 89	155 - 169	B	добре	
	75 - 81	140 - 154	C		
	68 - 74	125 - 139	D	задовільно	
	61 - 67	111 - 124	E		
	35 - 60	60 - 111	FX	незадовільно	не зараховано
	1 - 34	1 - 59	F		

Технологія проведення заліку.

Контроль знань аспірантів – складова частина навчально-виховного процесу.

Він здійснюється для того, щоб виявити якість засвоєних знань, умінь і навичок практичної діяльності.

Зміст контролю зумовлений дидактичними цілями і завданнями, що стоять перед вивченням навчальної дисципліни чи окремих її частин.

Поточний та підсумковий залік – це форма підсумкового контролю, що полягає в оцінці засвоєння аспірантом навчального матеріалу на підставі результатів виконання ним певних видів робіт на практичних (семінарських) заняттях. Ці результати можуть зараховуватися як підсумок поточного контролю без додаткового опитування аспірантів.

Аспірант вважається допущеним до підсумкового контролю з вибіркової навчальної дисципліни «Психіатрія: сучасні наукові парадигми, діагностика та психічне здоров'я суспільства», якщо він виконав всі види робіт, передбачені навчальним планом.

Проміжний контроль компетентностей з окремих розділів програми проводяться після закінчення їх вивчення, до початку підсумкового контролю. Заліки приймаються викладачами, які проводили практичні, семінарські та інші заняття в навчальній групі або читали лекції з даної дисципліни.

Залік виставляється за результатами роботи аспіранта протягом навчання (виконання аспірантом індивідуальних завдань та контрольних робіт, виступів на семінарських заняттях та оцінок поточного контролю), якщо він отримав рейтинг з дисципліни не менше 0,6 від максимально можливого значення (рейтингової шкали).

Якщо аспірант не отримав залік за рейтингом, залік виставляється за результатами виконання ним залікової контрольної роботи або підсумкової співбесіди.

За наявності поважних причин (хвороба, сімейні обставини та ін.), що документально підтверджені, окремим аспірантам може встановлюватись індивідуальний графік складання заліків.

Аспірант не допускається до підсумкового контролю з вибіркової навчальної дисципліни «Психіатрія: сучасні наукові парадигми, діагностика та психічне здоров'я суспільства», якщо він не виконав усіх видів робіт, завдань (комп'ютерні практикуми, курсові, реферати, аналітичні огляди та ін.), які передбачені робочим навчальним планом з вибіркової навчальної дисципліни «Психіатрія: сучасні наукові парадигми, діагностика та психічне здоров'я суспільства», або має незадовільні оцінки з проміжного контролю за розділами дисципліни.

10. Список рекомендованих джерел та ресурсного забезпечення

1. Психіатрія та наркологія : підручник / В. Л. Гавенко та ін. ; за ред. В. Л. Гавенка, Г. А. Самардакової. 3-тє вид., переробл. та доповн. Київ : ВСВ «Медицина», 2020. 512 с.
2. **Пилягіна Г. Я.**, Дика Н. В. Аутоагресивна поведінка: патоморфоз та сучасні стратегії терапії. *Психіатрія, психотерапія та клінічна психологія*. 2022. Т. 13, № 2. С. 245–258. URL: <https://doi.org/10.34883/PI.2022.13.2.003>
3. **Мішиєв В. Д.** Сучасна депресологія : посібник для лікарів. Київ : Медкнига, 2021. 280 с.
4. **Михайлов Б. В.**, Сердюк О. І. Психосоматична медицина : підручник. Харків : Планета-принт, 2020. 460 с.
5. **Гриневич Є. Г.** Клініко-психопатологічні особливості когнітивної сфери у пацієнтів із шизофренією. *Архів психіатрії*. 2023. Т. 29, № 1. С. 12–19. URL: <https://doi.org/10.37341/archpsyc2023.1.12>
6. **Пилягіна Г. Я.** Психічне здоров'я в умовах війни: від стресу до психозу. *НейроNews*. 2023. № 5. С. 10–18.
7. **Мішиєв В. Д.**, Сосін І. К. Наркологія: актуальні питання. Київ : Логос, 2020. 320 с.
8. **Михайлов Б. В.** Психотерапія в системі реабілітації ветеранів війни. *Український вісник психоневрології*. 2024. Т. 32, вип. 1. С. 45–52. URL: <https://doi.org/10.36927/2079-0325-V32-iss1-2024-5>
9. **Гриневич Є. Г.**, Кузнецов В. В. Фармакотерапія резистентних станів у психіатрії. *Психічне здоров'я*. 2022. № 3. С. 22–30.
10. **Пилягіна Г. Я.** Особистісні розлади: сучасна діагностика за МКХ-11. *Психосоматична медицина та загальна практика*. 2021. Т. 6, № 4. URL: <https://doi.org/10.26766/pmgp.v6i4.321>
11. **Мішиєв В. Д.** Психічні розлади похилого віку. Київ : Книга-плюс, 2023. 210 с.
12. **Михайлов Б. В.** Межові психічні розлади у сучасних соціальних умовах. Харків, 2021. 300 с.
13. **Гриневич Є. Г.** Психосоціальна реабілітація осіб із розладами спектра шизофренії. *Журнал психіатрії та медичної психології*. 2024. № 2. С. 34–41.
14. МКХ-11: Міжнародна класифікація хвороб 11-го перегляду. Розділ 06: Психічні розлади та розлади поведінки. ВООЗ, 2022. URL: <https://icd.who.int/en>
15. Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders, Fifth Edition, Text Revision (DSM-5-TR). Washington, DC : American Psychiatric Association, 2022. 1050 p.
16. Kaplan & Sadock's Synopsis of Psychiatry / R. Boland et al. 12th ed. Wolters Kluwer, 2021. 1200 p.
17. Stahl's Essential Psychopharmacology / S. Stahl. 5th ed. Cambridge University Press, 2021. 640 p.
18. **Пилягіна Г. Я.**, Семена Г. І. Психопатологія дитячого та підліткового віку : підручник. Київ : Книга-плюс, 2020. 360 с.
19. **Мішиєв В. Д.** Організація психіатричної допомоги в умовах реформування. *Вісник психіатрії та психофармакотерапії*. 2022. № 1. С. 5–12.
20. **Михайлов Б. В.** Сімейна психотерапія при розладах адаптації. *Психотерапія*. 2023. № 4. С. 18–25.
21. **Гриневич Є. Г.** Нейрокогнітивний дефіцит при першому психотичному епізоді. *Медична психологія*. 2021. № 2. С. 40–47.

22. Post-Traumatic Stress Disorder: Clinical Practice Guideline. *The Lancet*. 2023. URL: [https://doi.org/10.1016/S0140-6736\(23\)00123-X](https://doi.org/10.1016/S0140-6736(23)00123-X)
23. Maudsley Prescribing Guidelines in Psychiatry / D. Taylor et al. 14th ed. Wiley-Blackwell, 2021. 848 p.
24. **Пилягіна Г. Я.** Диференційна діагностика ендogenous та реактивних станів. *Сучасна психіатрія*. 2024. № 1. С. 5–14.
25. **Мішиєв В. Д.** Біполярний афективний розлад: від консенсусу до практики. *НейроNews*. 2021. № 2. С. 33–40.
26. **Михайлов Б. В.** Професійне вигорання медичних працівників під час пандемії та війни. *Психологія і суспільство*. 2022. № 3. С. 110–120.
27. **Гриневич Є. Г.** Генетика шизофренії: огляд сучасних досліджень. *Генетика людини*. 2023. № 4. С. 55–62.
28. Schizophrenia: A Comprehensive Textbook / ed. by J. Lieberman. 3rd ed. Oxford University Press, 2022. 800 p.
29. Oxford Textbook of Psychopathology / ed. by P. Blaney. 4th ed. Oxford, 2021. 920 p.
30. **Пилягіна Г. Я.** Кризові стани та суїцидологія. Київ : Логос, 2021. 248 с.
31. **Мішиєв В. Д.** Алкогольна залежність: сучасні підходи до детоксикації. *Архів психіатрії*. 2022. № 4. С. 88–95.
32. **Михайлов Б. В.** Психологічна допомога внутрішньо переміщеним особам. *Соціальна психологія*. 2023. № 1. С. 12–20.
33. **Гриневич Є. Г.** Метаболічні побічні ефекти антипсихотиків. *Клінічна фармакологія*. 2021. № 3. С. 25–32.
34. WFSBP Guidelines for Biological Treatment of Schizophrenia. *The World Journal of Biological Psychiatry*. 2023. URL: <https://doi.org/10.1080/15622975.2023.218>
35. British Association for Psychopharmacology (BAP) guidelines for treatment of depression. 2024 update. URL: <https://www.bap.org.uk/guidelines>
36. **Пилягіна Г. Я.** Психопатологія волі та потягів. *Клінічна лекція*. Київ, 2022. 45 с.
37. **Мішиєв В. Д.** Тривожні розлади в загальносоматичній практиці. *Сімейна медицина*. 2023. № 2. С. 14–21.
38. **Михайлов Б. В.** Невротичні розлади: сучасна класифікація та терапія. *Психічне здоров'я*. 2024. № 1. С. 5–11.
39. **Гриневич Є. Г.** Психопатологія сприйняття при деліріозних станах. *Медицина невідкладних станів*. 2022. № 5. С. 34–40.
40. Adolescent Psychiatry / ed. by L. Pappadopulos. Springer, 2024. 415 p.
41. Principles of Social Psychiatry / ed. by C. Morgan. 2nd ed. Wiley, 2021. 530 p.
42. **Пилягіна Г. Я.** Цифрова адикція у підлітків: клінічні аспекти. *Дитячий лікар*. 2023. № 4. С. 22–29.
43. **Мішиєв В. Д.** Коморбідність у психіатрії та кардіології. *Серце і судини*. 2021. № 3. С. 70–77.
44. **Михайлов Б. В.** Психотерапевтична корекція посттравматичного стресового розладу. *Вісник психоневрології*. 2022. № 2. С. 15–23.
45. **Гриневич Є. Г.** Ехо-симптоми при кататонічному синдромі. *Практична психіатрія*. 2023. № 1. С. 45–50.
46. Personality Disorders in Modern Society / ed. by T. Millon. 3rd ed. Wiley, 2022. 600 p.

47. Forensic Psychiatry: A Guide to Practice / ed. by C. R. Hollin. Routledge, 2023. 480 p.
48. **Пилягіна Г. Я.** Клінічна прагматика психофармакотерапії. *НейроNews*. 2024. № 3. С. 12–20.
49. **Мішиєв В. Д.** Реабілітація пацієнтів із деменцією Альцгеймерівського типу. *Неврологія та психіатрія*. 2022. № 4. С. 56–63.
50. **Михайлов Б. В.** Етичні проблеми сучасної психотерапії. *Медична етика*. 2021. № 1. С. 10–16.
51. **Гриневич Є. Г.** Роль глутаматергічної системи в патогенезі депресії. *Біологічна психіатрія*. 2023. № 2. С. 12–19.
52. WHO Mental Health Atlas 2023. Geneva : World Health Organization, 2024. 180 p.
53. Clinical Manual of Psychopharmacology in Pregnancy. 3rd ed. APA, 2022. 350 p.
54. **Пилягіна Г. Я.** Агресія та насильство: психіатричний погляд. *Право і психіатрія*. 2022. № 2. С. 33–41.
55. **Мішиєв В. Д.** Психофармакотерапія соматоформних розладів. *Мистецтво лікування*. 2023. № 6. С. 22–28.
56. **Михайлов Б. В.** Дистанційна психотерапія: виклики та можливості. *Телемедицина*. 2024. № 1. С. 14–20.
57. **Гриневич Є. Г.** Диференційна діагностика аменції та делірію. *Журнал інтенсивної терапії*. 2021. № 4. С. 50–57.
58. Textbook of Geriatric Psychiatry / ed. by D. Steffens. 6th ed. APA, 2023. 850 p.
59. Emergency Psychiatry: Principles and Practice / ed. by R. Glick. 3rd ed. Wolters Kluwer, 2022. 560 p.
60. **Пилягіна Г. Я.** Дитячий аутизм: сучасна парадигма діагностики. *Педіатрія*. 2022. № 1. С. 15–22.
61. **Мішиєв В. Д.** Наслідки вживання синтетичних каннабіноїдів. *Наркологічний вісник*. 2023. № 3. С. 40–48.
62. **Михайлов Б. В.** Груп-аналіз у лікуванні невротичних розладів. Харків, 2021. 180 с.
63. **Гриневич Є. Г.** Нейровізуалізація при розладах особистості. *Променева діагностика*. 2024. № 1. С. 66–73.
64. Global Mental Health: Ethics, Politics and Populations / ed. by V. Patel. 2nd ed. Oxford, 2022. 510 p.
65. Handbook of Sleep Disorders in Psychiatry. *Nature and Science of Sleep*. 2023. URL: <https://doi.org/10.2147/NSS.S1234>
66. **Пилягіна Г. Я.** Співзалежність при алкоголізмі: системний підхід. *Психологія*. 2021. № 4. С. 55–63.
67. **Мішиєв В. Д.** Клінічна психологія: підручник для медичних вишів. Київ, 2020. 440 с.
68. **Михайлов Б. В.** Психологічна стійкість особистості в екстремальних умовах. *Медична психологія*. 2023. № 4. С. 5–12.
69. **Гриневич Є. Г.** Предиктори суїцидального ризику при депресіях. *Психіатрія*. 2024. № 2. С. 20–28.
70. AI and Machine Learning in Psychiatric Diagnosis. *World Psychiatry*. 2024. Vol. 23, Iss. 1. URL: <https://doi.org/10.1002/wps.21111>